

**„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów
Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.**

**Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Operacja opracowana przez Lokalną Grupę Działania Ziemi Kraśnickiej**

W dniach 3-6 października 2023 odbył się wyjazd studyjny w województwie podkarpackim n. Współpraca łączy regiony- dobre praktyki szansą rozwoju obszarów wiejskich”, jako najlepsza forma podniesienia wiedzy i wymiany doświadczeń na temat nowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich. W trakcie wyjazdu odbyły się wizyty w obiektach i miejscach gdzie zrealizowano ciekawe rozwiązania. Uczestnicy zapoznali się z przykładami dobrych praktyk, przyczyniających się do rozwoju lokalnego, które uwzględniają potencjał ekonomiczny, społeczny i środowiskowy danego obszaru. Mieli możliwość wymiany doświadczeń co w długim okresie czasu skutkować może zwiększeniem ilości inicjatyw bazujących na lokalnych zasobach, które są ważnym źródłem rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich i stymulujących rozwój lokalny. Wizyta studyjna była organizowana przez Lokalną Grupę Działania Ziemi Kraśnickiej przy udziale partnerów projektu tj. Powiatem Myszkowskim, Lokalną Grupą Działania „ Puszcza Kozienska”, Stowarzyszeniem Kraina Lasów i Jezior- Lokalna Grupa Działania w ramach operacji : „Współpraca łączy regiony- dobre praktyki szansą rozwoju obszarów wiejskich”.

Głównym celem operacji była wymiana doświadczeń oraz wspieranie włączenia społecznego mieszkańców obszarów wiejskich poprzez dobre praktyki wpływające na rozwój lokalny. Nastąpiło podniesienie wiedzy u 30 uczestników wyjazdu studyjnego przyczyniających się do rozwoju lokalnego, które uwzględniają potencjał ekonomiczny, społeczny i środowiskowy danego obszaru a za ich pośrednictwem upowszechnienie tej wiedzy i wymianę wiedzy o rezultatach operacji na obszarze 4 województw tj. lubelskiego, mazowieckiego, lubuskiego oraz śląskiego. Realizacja operacji w wymiarze długookresowym może przyczynić się do zwiększenia ilości sieci kontaktów oraz partnerstw na obszarach wiejskich oraz stworzenia potencjalnej sieci współpracy międzyregionalnej , które w przyszłości przyczyni się do nawiązania działań w celu stworzenia i realizacji projektów współpracy a udział w wizycie studyjnej pokazał uczestnikom komplementarność podejmowanych działań, finansowanych z różnych funduszy, która pozwala efektywniej wpływać LGD na rozwój społeczno-gospodarczy objętego obszaru wiejskiego.

Uczestnicy wyjechali z poszczególnych województw aby rozpocząć wizytę studyjną od spotkania w Centrum Integracji Społecznej w Stefkowej- siedziba Spółki Open (PS) oraz Stowarzyszenia Nasz Dom, które było inicjatorem projektu „Budowa Bieszczadzkiej Przystani Turystyki Aktywnej w miejscowości Stefkowa” Inwestycja była finansowana z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Operacja pozwoliła na utworzenie potrzebnego i różnorodnego miejsca rekreacji oraz spędzania wolnego czasu zarówno dla lokalnej społeczności jak i turystów. W wyniku realizacji operacji nastąpiła poprawa jakości życia mieszkańców, wpłynęła na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszaru. Ponadto powstała w ramach operacji przestrzeń pozwala Stowarzyszeniu NASZ DOM na aktywację posiadanych ofert ekonomizujących jego działalność. Są to oferty skierowane do turystów oraz mieszkańców wsi i okolicy: oferta gastronomiczna z uwzględnieniem potraw regionalnych, animacja gier i zabaw dla dzieci, questy po Stefkowej, ekoklasa pod Kurhanem. Realizacja operacji obejmowała budowy dwóch oczek wodnych, drewnianej wiaty grillowej, fontanny, dojazdu, alejek oraz oświetlenia terenu. Po zakończeniu robót teren został obsiany różnymi rodzajami traw oraz posadzone zostały drzewa i krzewy. Stowarzyszenie realizowało projekt we współpracy: OSP Stefkowa (sektor społeczny), Centrum Integracji Gminy Olszanica (jednostka organizacyjna Gminy Olszanica-sektor publiczny), „OPEN” Sp. z o.o. – sektor gospodarczy. Partnerzy nieodpłatnie wsparli stowarzyszenie w takich pracach jak: porządkowanie terenu po zakończeniu inwestycji, instalacja kamery monitoringu na terenie inwestycji i podłączenie jej do istniejącego już systemu, wykonanie zasadzenia drzew i krzewów na terenie inwestycji. Uczestnicy mieli możliwość wizytacji projektu i dyskusji dotyczącej podejmowanych inicjatyw na obszarach wiejskich. Podczas spotkania podejmowane były tematy dotyczące ekonomii społecznej i sieciowania przez Zarząd Spółki Open. Następnie odbyło się spotkanie i prezentacja Prezes Zarządu Lokalnej Grupy Działania Zielone Bieszczady która przedstawiła działania podejmowane przez organizację oraz zrealizowane projekty finansowane z różnych źródeł.

Następnie udano się na wizytę w Szkole Rzemiosł Bieszczadzkich w Uhercach Mineralnych. To miejsce w Bieszczadach, gdzie można aktywnie uczestniczyć w warsztatach ginących zawodów. W pochodzącej z początku XX wieku szkole można uczestniczyć w warsztatach garncarskich, przedwojennej kaligrafii czy wypiekać tradycyjne proziaki w wiejskim piecu. Każdy z uczestników wziął udział we wszystkich warsztatach. Na strychu gdzie znajdowało się dawniej mieszkanie nauczyciela jest obecnie nowoczesna sala audiowizualna gdzie prowadzone są prezentacje o dawnych rzemiosłach występujących w Bieszczadach. Szkoła współpracuje z LGD i realizuje wspólne inicjatywy. Następnie grupa pojechała na wizytację Bieszczadzkich Drezyn Rowerowych na spotkanie z właścicielem. Zagadnienia związane z koleją są od dawna bardzo popularne w całej Europie Zachodniej a od niedawna również w Polsce. Zdrowy tryb życia, aktywnie spędzany czas coraz częściej interesuje wielu z nas. Wśród tych aktywności prym wiedzie turystyka rowerowa. Projekt drezyn rowerowych połączył dwa światy – kolejnictwo i rowery. W ten sposób powstał produkt, który nazwano DREZYNY ROWEROWE™ – pojazdy napędzane siłą mięśni nóg poruszające się po torach kolejowych dla którego stworzono znak towarowy DREZYNY ROWEROWE™ W najbliższej okolicy znajduje się piękna linia kolejowa nr 108 wiodąca z Zagórza do Krościenka. Linię zbudowały władze Cesarstwa Austro-węgierskiego w 1872 roku. Z biegiem czasu połączenie stało się mało popularne i kilkanaście lat temu zostało wyłączone z eksploatacji. Cała procedura wdrażania projektu trwała kilka lat. Udało się stworzyć swego rodzaju koalicję zaangażowanych podmiotów wokół projektu DREZYN ROWEROWYCH™. Kluczowi w tym przedsięwzięciu byli: Polskie Linie Kolejowe, Gmina Olszanica, Urząd Transportu Kolejowego, TOR Certyfikacje, Sekcja Eksploatacji Zagórz.. W maju 2015 roku udało się tchnąć „drugie życie” w linię kolejową nr 108. Zostało otwarte największe tego typu przedsięwzięcie w Polsce i zarazem w Europie.

Ostatnim spotkaniem pierwszego dnia wyjazdu była wizyta w lokalnym browarze Ursa Maior znajdującym się na Szlaku Historycznych Receptur- Uherce Mineralne degustacja . Ursa Maior w Uhercach Mineralnych to unikalne miejsce, pełne przestrzeni, inspiracji, dobrej muzyki i świetnego produktu oraz prawdziwych wyrobów regionalnych. Podczas jednej wizyty doświadczyć można tam pasji osób tworzących piwa Bieszczadzkiej Wytwórni Piwa Ursa Maior, zobaczyć Salon Sztuki Pogranicza, spróbować wysmienitych piw, unikalnych soków i przekąsek a także kupić piwa oraz inne autentyczne bieszczadzkie wyroby regionalne w sklepie Esencja Karpat. Jest to przykład lokalnego biznesu, który jednej strony stał się marką regionu a z drugiej strony z szacunkiem podchodzi do przyrody, wspiera ją i celebrować lokalność. Inicjatywa może być wspaniałą inspiracją bazująca na zasadach odpowiedzialnego społecznie biznesu na obszarach wiejskich w tym wpisująca się w propagowanie idei zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich.

Kolejny dzień grupa rozpoczęła od wizyty w Inkubatorze Przetwórstwa Lokalnego Bieszczadzki Ogród w Moczarach. Utworzenie niekomercyjnego inkubatora przetwórstwa lokalnego w Moczarach zostało wsparte jest przez Lokalną Grupę Działania „Zielone Bieszczady” w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020 w zakresie: tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego. Operacja miała na celu uruchomienie i udostępnienie niekomercyjnego inkubatora przetwórstwa lokalnego, którego podstawą będzie przetwarzanie produktów rolnych, w ramach działalności przedsiębiorstwa spożywczego. Zadaniem inkubatora jest wsparcie rolników z mikro i małych gospodarstw oraz mieszkańców obszaru chcących produkować przetwory z płodów rolnych i produktów lokalnych, a także przetwarzając surowiec pochodzący ze zbiorów ze stanu naturalnego. W efekcie zrealizowanej operacji inwestycyjnej inkubator oferuje usługę wynajmu linii produkcyjnych (konfekcjonowanie miodu, przetwórstwo owoców i warzyw miękkich, przetwórstwo owoców i warzyw twardych, suszenie ziół, owoców i warzyw; pakowanie; etykietowanie) oraz wynajem powierzchni (chłodnia). Ponadto przygotowano salę wykładową, która pozwoli na spełnienie celów edukacyjnych inkubatora. Aby inkubator był dostosowany do możliwości korzystania z niego przez podmioty odrębne konieczne było wyremontowanie budynku oraz dostosowanie otoczenia poprzez wykonanie robót modernizacyjno- remontowych, elektryczno – modernizacyjnych oraz zakup nowych maszyn i wyposażenia. Zasada funkcjonowania inkubatora przetwórstwa lokalnego polega na odpłatnym udostępnianiu rolnikom przetwarzającym produkty rolne i innym podmiotom odpowiedniego zaplecza kuchennego.

Przetwarzanie produktów spożywczych w odpowiednich warunkach higienicznosanitarnych przyczyni się do profesjonalnej produkcji domowej żywności oraz do ułatwienia rozwoju działalności gospodarczej. Zaawansowana forma inkubatora przetwórstwa lokalnego może też służyć przechowywaniu produktów oraz świadczyć usługi z zakresu pomocy prawnej, technologicznej lub marketingowej. Podczas wizyty uczestnicy mieli możliwość oprócz inkubatora zwiedzić z udziałem właściciela plantację oraz gospodarstwo.

Następnie grupa udała się na szkolenie z certyfikacji, szlaków, turystyki kulinarnej prowadzone przez współtwórcę Szlaku Kulinarne Podkarpackie Smaki. Podczas szkolenia była dla uczestników przygotowana degustacja. W ramach szkolenia prowadzący przedstawił zakres środków zewnętrznych z których korzysta i korzystał operator Szlaku Kulinarne Podkarpackie Smaki.

Kolejnego dnia grupa udała się na przejazd Bieszczadzką Kolejką Leśną do miejscowości Balnica. Następnie odbyło się spotkanie z Prezesem Fundacji Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej, który przedstawił historię całego przedsięwzięcia wraz z informacją o projektach z których korzysta fundacja a pozwoliły na uatrakcyjnienie oferty turystycznej. Jeden z ostatnich realizowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Program INTERREG V-A Polska – Słowacja. Termin zakończenia projektu: 2021r. Projekt realizowany przez 3 partnerów: Partner Wiodący: Fundacja Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej, Partner 1: ObecZemplínskeHámre www.zemplinskehamre.sk, oraz Partner 2: ObecOsadné www.osadne.ocu.sk. To przykład projektu sieciowego, współpracy, którego celem było podwyższenie poziomu zrównoważonego wykorzystania walorów kulturowych i przyrodniczych na terenie wschodnich Karpatach i wschodniej części Pogranicza Polsko-Słowackiego przez mieszkańców i turystów. Fundacja korzystała również ze wsparcia Lokalnej Grupy Działania Nasze Bieszczady umożliwiając zimowe przejazdy Kolejką Wąskotorową jako wprowadzenie nowej oferty dla turystów odwiedzających Bieszczady. W ramach inwestycji m.in. zmodernizowano wagony, przygotowano instalację grzewczą w budynkach stacyjnych i parowozowni oraz zorganizowano akcję promocyjną nowego produktu turystycznego.

Następnie udano się na wizytę i obiad w kolejnym obiekcie na Szlaku Kulinarne Podkarpackie Smaki w miejscowości Dołżyca. Przedstawiciel obiektu na spotkaniu z uczestnikami przedstawił zasady współpracy z operatorem Szlaku oraz wsparcie promocyjne i marketingowe. Następnie udano się na punkt widokowy do Polańczyka, gdzie został zrealizowany kolejny projekt sfinansowany ze środków LGD Zielone Bieszczady w ramach PROW 2014-2020. Pan Artur Kołodziej artysta z obszaru LGD skorzystał ze wsparcia w formie premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Jest twórcą unikatowych prac/rzeźb oraz przedmiotów użytkowych na bazie materiałów z recyklingu, odzysku, łączenia metali z zasobami naturalnymi naszego regionu: tj. drewna i kamienia. To kowalstwo artystyczne łączące nowoczesne formy przestrzenne z tradycyjnymi formami kowalskimi. Jedną z rzeźb Pana Kołodzieja jest częścią wystroju wiaty na punkcie widokowym w Polańczyku.

Ostatnim punktem wyjazdu studyjnego była wizyta w Lesku i spotkanie z przedstawicielami Lokalnej Grupy Działania Nasze Bieszczady. Podczas spotkania zostały przedstawione dobre praktyki i projekty realizowane bezpośrednio przez stowarzyszenie oraz wsparte za pośrednictwem Lidera. Następnie udano się do Punktu Informacji Turystycznej w Lesku w tym galerii rękodzieła twórców bieszczadzkich. Punkt informacji turystycznej podlega Biurze Koordynacji Współpracy Turystycznej Euroregionu Karpackiego które realizowało projekt „Instytucjonalizacja współpracy terytorialnej w zakresie turystyki w Euroregionie Karpackim” – projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Karpackiego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska Republika Słowacka 2007-2013). Kolejnym obiektem , który odwiedziła grupa był amfiteatr w Lesku . W ramach środków PROW 2014-2020 za pośrednictwem LGD Gmina Lesko zrealizowała inwestycję , która polegała na przebudowie istniejącego amfiteatru w Lesku, który ze względu na zły stan techniczny zadania wymagał koniecznych napraw. Jednocześnie została przeprowadzona modernizacja akustyczna obiektu w celu poprawienia jego właściwości akustycznych.

Uczestnictwo w wyjeździe studyjnym może być inspiracją do podejmowania działań i wspólnych inicjatyw oraz zbudowania platformy współpracy międzyregionalnej (partnerstwa) w obszarze działań lokalnych grup działania. Pozytywnie wpłynie także na aktywizację i integrację oraz wzmocni wiedzę uczestników nt. rozwijania różnych form przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Pozwoli to na rozwój obszarów wiejskich oparty na strategicznym myśleniu o zrównoważonym rozwoju kraju, spójności terytorialnej i optymalnym wykorzystaniu zasobów polskiej wsi. Pozwoli również na identyfikację, analizę, rozpowszechnianie informacji i wiedzy w tym zakresie wśród wszystkich zainteresowanych uczestników na poziomie lokalnym i regionalnym. W wyniku uczestnictwa w wyjeździe studyjnym uczestnicy pozyskaną wiedzę przeniosą na swój poziom lokalny i zidentyfikują dodatkowe możliwości działania w oparciu o potencjał swojego obszaru. Przyczyni się to nie tylko do podejmowania nowych inicjatyw na obszarach wiejskich, ale również do podejmowania realnych przedsięwzięć gospodarczych. Uczestnicy wyjazdu tj. przedstawiciele lokalnych grup działania mieli możliwość uczestniczenia w wymianie doświadczeń i „przeniesienia” tzw. dobrych praktyk na teren regionu, w którym prowadzą swoją aktywność gospodarczą, zawodową oraz społeczną .

W wizycie studyjnej wzięło udział 30 osób z różnych regionów Polski tj. województwa lubelskiego, mazowieckiego, lubuskiego oraz śląskiego

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Zarejestruj się na stronie www.ksow.pl